

Independent Evaluator Joaquín Almunia in interview with To Vima (Greek version)

[View PDF](#)

14/06/2020

Independent
Evaluator
appointed by the
ESM Board
of Governors

?????????? ?? ??? ??????????? ??????????? Joaquín Almunia

?????????????? ??? To Vima ??? 14 ??????? 2020

?????????????? ??? ?????????????????????? ??? 10 ??????? 2020

?????????????: ??????? ??????????????????

Πρωτότυπη γλώσσα: Αγγλικά

Πρέπει να παραδεχθείτε ότι η έκθεσή σας προσφέρει μία μάλλον σκοτεινή εκτίμηση για τα προγράμματα του EFSF/ESM στην Ελλάδα. Συμφωνείτε με αυτή την παρατήρηση;

«Θα ξεκινούσα λέγοντας ότι ο γενικότερος σκοπός των προγραμμάτων, η διατήρηση της ακεραιότητας της ευρωζώνης και η αποκατάσταση της

χρηματοοικονομικής σταθερότητας στην Ελλάδα, επετεύχθη. Ωστόσο, μία ανεξάρτητη έρευνα αξιολόγησης δεν είναι ένα κείμενο που υπογραμμίζει μόνο τις θετικές πτυχές. Είναι μία άσκηση μάθησης για τον ESM. Μπορείτε να βρείτε πολλές ιδέες στην έκθεση που λαμβάνουν υπόψη τα επιτεύγματα των προγραμμάτων, εστιάζοντας κυρίως στο πρόγραμμα του ESM του 2015, αλλά αναφερόμενη επίσης στο προηγούμενο πρόγραμμα του EFSF και στη μετα-προγραμματική περίοδο. Η έκθεση αξιολογεί επίσης όσα πρέπει να γίνουν στο μέλλον. Αν λάβετε υπόψη σας τις ρίζες της ελληνικής κρίσης, τον τρόπο συμπεριφοράς της οικονομίας κατά τα πρώτα χρόνια της εισαγωγής του ευρώ, καθώς και την επίδραση των πρώτων ετών της κρίσης, όλες οι ανισορροπίες στην οικονομία και οι επιδράσεις της στην κοινωνία δεν θα μπορούσαν να επιλυθούν σε τόσο σύντομη χρονική περίοδο. Η ευθύνη μου ως αξιολογητή είναι να προσφέρω “τροφή για σκέψη” για όσους θα συνεχίσουν να έχουν την ευθύνη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Ήθελαν να προσφέρω μία ρεαλιστική άποψη».

Με βάση την ανάλυσή σας, τα προγράμματα παρείχαν «ανεπαρκή προσοχή στις υποκείμενες κοινωνικές ανάγκες» και «όσοι είχαν διακυβεύματα έμειναν ικανοποιημένοι με μία ισορροπία χαμηλής ανάπτυξης... δίνοντας προτεραιότητα στους δημοσιονομικούς στόχους αντί της ανάπτυξης». Γιατί συνέβη αυτό;

«Κατά την έναρξη του προγράμματος του EFSF, αλλά ήδη από το πρώτο πρόγραμμα προσαρμογής (GLF), που δεν αξιολογείται στην έκθεση, οι κοινωνικές ανάγκες συμπεριελήφθησαν στους στόχους. Στην πράξη όμως, μόνο κατά το πρόγραμμα του ESM, δηλαδή στο τρίτο πρόγραμμα προσαρμογής, υπήρξαν συγκεκριμένα μέτρα για τη διόρθωση των σοβαρότερων κοινωνικών ανισορροπιών, ιδιαίτερα της φτώχειας. Στο τρίτο πρόγραμμα, ο δείκτης ανισοτήτων άρχισε να βελτιώνεται καθώς υπήρξαν βελτιώσεις στην αγορά εργασίας και εισήχθη η εγγύηση του ελαχίστου εισοδήματος. Μέχρι τότε, η έμφαση ήταν στη δημοσιονομική προσαρμογή λόγω των τεράστιων δημοσιονομικών και εξωτερικών ανισορροπιών. Οι συνέπειες με όρους ανάπτυξης και ανεργίας ήταν σοβαρές. Η εφαρμογή των προγραμμάτων επικεντρώθηκε υπερβολικά στη διόρθωση δημοσιονομικών ανισορροπιών και η επιτυχία των αξιολογήσεών τους βασίστηκε κυρίως στον βαθμό αυτής της διόρθωσης. Αυτό είχε συνέπειες όχι μόνο σε σχέση με την κοινωνική δικαιοσύνη αλλά και σε σχέση με την υποστήριξη της κοινής γνώμης και την ιδιοκτησία (ownership) επί των προγραμμάτων. Οι αναπτυξιακές πτυχές δεν ετέθησαν στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων. Αυτό οδήγησε μείωση των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων με μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες».

Τι ρόλο διαδραμάτισαν οι «διαφορετικές εντολές των θεσμών» στα λάθη στον σχεδιασμό των προγραμμάτων; Υπήρξε προβληματική η παρουσία του ΔΝΤ; Θα έπρεπε το Ταμείο να αισθάνεται δικαιωμένο από τη στάση του επί της αναδιάρθρωσης χρέους;

«Η εντολή και η διαδικασία της διακυβέρνησης των τριών θεσμών ήταν διαφορετικά. Οι συστάσεις μου στην έκθεση αναφέρονται στην ανάγκη πρότερου (ex ante) συντονισμού ανάμεσα στους θεσμούς. Πιστεύω, ωστόσο, ότι οι θεσμοί έπαιξαν έναν θετικό ρόλο στη διαμόρφωση κοινής προσέγγισης κατά την υιοθέτηση ενός προγράμματος. Δεν συνέβη αυτό φυσικά στην περίπτωση του προγράμματος του ESM. Το ΔΝΤ δεν ήταν μέρος αυτού. Δεν εκταμίευσε ούτε ένα ευρώ. Το δυσκολότερο ζήτημα ήταν η αναδιάρθρωση και η βιωσιμότητα του χρέους. Προτείνω ότι η μεθοδολογία για την εκτίμηση της βιωσιμότητας του χρέους πρέπει να συμφωνείται εκ των προτέρων. Να είναι σαφής. Κοιτώντας δε στο μέλλον, πιστεύω ότι ορισμένα κράτη μέλη θα συνεχίσουν να ζητούν τη συμμετοχή του ΔΝΤ, κάτι που προβλέπεται από τη Συνθήκη του ESM».

Αναφέρεστε στη «χαμηλή ανάπτυξη», στις «δημοσιονομικές ανισορροπίες» και στην «αύξηση των επιτοκίων» ως πιθανούς κινδύνους για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα στην Ελλάδα. Θέλετε να μας το εξηγήσετε;

«Όταν ένα πρόγραμμα φθάνει στην ολοκλήρωσή του, πρέπει να εγγυηθούμε τη βιωσιμότητα των επιτευγμάτων. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τον ESM, που εκπροσωπεί αυτούς που θέλουν την αποπληρωμή των χρημάτων που δάνεισαν, αλλά και με δεδομένη την ιδιαίτερα μακρά ωρίμαση των δανείων. Η μεταπρογραμματική επιτήρηση είναι διαφορετική από τις αξιολογήσεις των προγραμμάτων. Συνιστά μεγάλο ζήτημα. Αν δε οι μεταρρυθμίσεις πρόκειται να ξεκινήσουν ή να εφαρμοστούν μετά το πρόγραμμα, πρέπει να διασφαλιστεί η πολιτική βούληση συνέχισης επί του μεταρρυθμιστικού δρόμου στο μέλλον. Αυτό ισχύει για τους θεσμούς, αλλά και για τους πολιτικούς ηγέτες στην Ελλάδα, είτε στην κυβέρνηση είτε στην αντιπολίτευση. Υπάρχει επίσης η έννοια της υπεράσπισης (advocacy) που υπερβαίνει την επιτήρηση και την πίεση της αγοράς - πως θα οικοδομήσουμε μία ισχυρή συνεργασία για να υποστηρίξουμε τις σωστές μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες και να αποφεύγουμε διαρθρωτικές ανισορροπίες στο μέλλον».

Η Ελλάδα εισήλθε στα προγράμματα προσαρμογής το 2010. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα ανεύθυνων οικονομικών πολιτικών της περιόδου 2004-2009.

Υπηρετήσατε ως Επίτροπος Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών Υποθέσεων την ίδια περίοδο. Μοιάζει σαν να περιμένατε πολύ αργά για να χτυπήσετε το καμπανάκι του συναγερμού. Γιατί;

«Δεν είμαι κάποιος που μπορεί να πει ότι είναι απολύτως ικανοποιημένος με όλα όσα έγιναν στο παρελθόν. Ωστόσο, θυμάμαι ότι όταν ανέλαβα ως Επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων τον Απρίλιο του 2004, μία από τις πρώτες αποφάσεις μου ήταν να ξεκινήσω τη Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP) για ορισμένα κράτη - μέλη. Ένα από αυτά ήταν η Ελλάδα, κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών της κυβέρνησης Καραμανλή. Την ίδια στιγμή, διεξαγόταν μία συζήτηση, σε επίπεδο Eurogroup και Ecofin για τα στατιστικά στοιχεία που παρείχε η Ελλάδα. Ζήτησα από το Ecofin να δοθούν στην Επιτροπή ελεγκτικές αρμοδιότητες επί των δημοσιονομικών προϋπολογισμών σε εκείνα τα κράτη - μέλη για τα οποία η Eurostat είχε αμφιβολίες σχετικά με την αξιοπιστία τους. Οι υπουργοί Οικονομικών αρνήθηκαν αν και γνώριζαν αρκετά καλά την έλλειψη αξιοπιστίας ορισμένων από τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία. Πιστεύω ότι επρόκειτο για μεγάλο λάθος. Εκείνα τα χρόνια είμαστε σχεδόν υποχρεωμένοι να πιστεύουμε στην ακρίβεια των στοιχείων που μας παρέχονταν. Όταν, τον Οκτώβριο του 2009, η κυβέρνηση Παπανδρέου άνοιξε τα βιβλία, δεν εξεπλάγην. Τον Ιούνιο του 2009, λίγους μήνες πριν από τις εκλογές, ενημέρωσα γραπτώς το Eurogroup ότι το αληθινό μέγεθος του ελληνικού δημοσιονομικού ελλείμματος υπερβαίνει το 10%, αλλά δεν είχαμε λάβει εξουσίες να ερευνήσουμε τα πραγματικά στοιχεία. Ήταν δύσκολο να καταλάβουμε το επίπεδο αξιοπιστίας των δαπανών σε άμυνα, υγεία και τοπική αυτοδιοίκηση. Όταν το 2010 το Ecofin επέτρεψε στην Επιτροπή να χρησιμοποιήσει ελεγκτικές εξουσίες, οι εξηγήσεις ήταν στο τραπέζι. Οι ελληνικές αρχές συνεργάστηκαν εντατικά και σήμερα τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία είναι αξιόπιστα όπως σε κάθε άλλη χώρα».

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu